

ИНФЛАЦИЯ И ИНДЕКСИ НА ПОТРЕБИТЕЛСКИТЕ ЦЕНИ ЗА ЮЛИ 2023 ГОДИНА

Месечната инфлация е 0.9%, а годишната инфлация е 8.5%. Инфлацията е измерена чрез ИПЦ, като месечната инфлация се отнася за юли 2023 г. спрямо предходния месец, а годишната инфлация е за юли 2023 г. спрямо същия месец на предходната година.

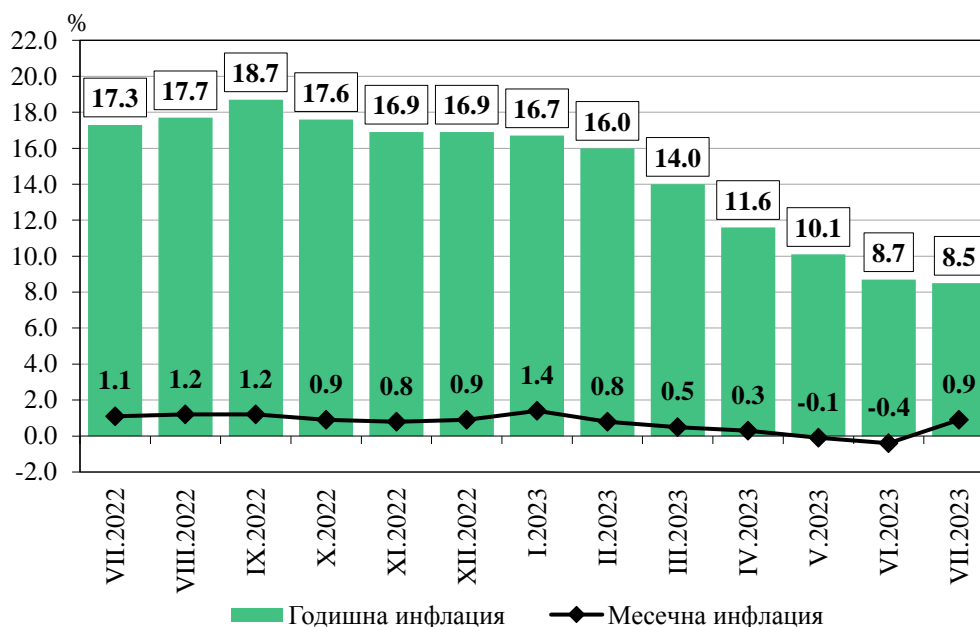
През юли 2023 г. спрямо предходния месец най-голямо е увеличението на цените в групите: развлечения и култура (+7.5%), ресторанти и хотели (+2.9%), жилища, вода, електроенергия, газ и други горива (+1.8%) и здравеопазване (+0.7%). Намаление е регистрирано в групите: облекло и обувки (-1.4%) и разнообразни стоки и услуги (-0.1%).

Индекс на потребителските цени (ИПЦ)

През юли 2023 г. **месечната инфлация** е 0.9% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за юли 2023 г. спрямо юли 2022 г. е 8.5%¹.

Инфлацията от началото на годината (юли 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 3.3%, а средногодишната инфлация за периода август 2022 - юли 2023 г. спрямо периода август 2021 - юли 2022 г. е 14.3%.

Фиг. 1. Инфлация, измерена чрез ИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за индекса на потребителските цени (ИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 1 от Приложението.

През юли 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- развлечения и култура - увеличение със 7.5%;
- ресторанти и хотели - увеличение с 2.9%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.8%;
- здравеопазване - увеличение с 0.7%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.5%;
- транспорт - увеличение с 0.5%;
- съобщения - увеличение с 0.4%;
- образование - увеличение с 0.2%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.2%;
- хранителни продукти и безалкохолни напитки - увеличение с 0.1%.

През юли 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се понижали в следните потребителски групи:

- облекло и обувки - намаление с 1.4%;
- разнообразни стоки и услуги - намаление с 0.1%.

През юли 2023 г. са се увеличили цените на следните хранителни продукти: цитрусови и южни плодове - с 5.1%, маргарин - с 4.8%, пипер - с 4.5%, зрял чесън - с 3.8%, малотрайни колбаси - с 2.7%, трайни колбаси - с 2.1%, ябълки - с 2.1%, маслини - с 1.8%, свинско месо - с 1.6%, макаронени изделия - с 1.5%, домати - с 1.4%, месо от домашни птици - с 1.2%, хляб - с 0.9%, мляно месо (кайма) - с 0.9%, пресни зеленчукови подправки - с 0.9%, кашкавал - с 0.8%, минерална вода - с 0.7%, ориз - с 0.5%, сирене - с 0.5%, плодови сокове - с 0.5%, брашно - с 0.4%, гъби - с 0.4%, кафе - с 0.4%, вина - с 0.4%, ракии - с 0.3%, оцет - с 0.2%, и други.

През юли 2023 г. са се намалили цените на следните хранителни продукти: други пресни зеленчуци (зелен фасул, тиквички и патладжан) - с 22.7%, зрял лук - с 12.9%, картофи - с 12.3%, кореноплодни зеленчуци (моркови и червено цвекло) - с 8.6%, праскови и кайсии - с 5.4%, зеле - с 4.4%, олио - с 4.0%, извара - с 2.8%, леща - с 2.0%, бира - с 1.8%, зрял боб - с 1.6%, месо от едър рогат добитък - с 1.5%, пълномаслено прясно мляко - с 1.3%, сладолед - с 1.3%, нискомаслено прясно мляко - с 0.8%, яйца - с 0.7%, захар - с 0.7%, кисели млека - с 0.5%, газирани напитки - с 0.5%, риба - с 0.4%, краставици - с 0.3%, шоколад - с 0.3%, млечни масла - с 0.2%, сол - с 0.2%, и други.

През разглеждания месец в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано увеличение на цените при: услуги по краткосрочно настаняване - с 24.1%, пакетни услуги за почивка и туристически пътувания - със 17.2%, международни полети - с 13.1%, топлинна енергия за подгряване на вода - с 10.1%, електроенергия - 4.4%, други пощенски услуги (куриерски услуги) - с 3.6%, такси за граждански и религиозни обичаи - с 2.9%, водоснабдяване - с 2.6%, прахосмукачки - с 1.9%, перални и съдомиялни - с 1.8%, прахове за пране и други перилни средства - с 1.3%, почистващи и дезинфекционни средства (течни препарати за почистване на дома) - с 1.1%, моторни и смазочни масла - с 1.1%, централно газоснабдяване - с 0.9%, козметични продукти - с 0.9%, бръснаро-фризьорски услуги и услуги за поддържане на добър външен вид - с 0.8%, автомобилен бензин А100Н - с 0.7%, бензин А95Н - с 0.6%, цигари - с 0.5%, дизелово гориво - с 0.5%, поддържане и ремонт на ЛТС - с 0.5%, ресторанти, кафенета - с 0.5%, телевизори - с 0.4%, и други.

През юли 2023 г. в групите на нехранителните стоки и услугите е регистрирано намаление на цените при: газ пропан-бутан за ЛТС - с 3.6%, кина и театри - с 2.8%, велосипеди - с 2.2%, газообразни горива за битови нужди - с 1.9%, облекло - с 1.7%, препарати за почистване на съдове - с 1.7%, климатични инсталации - с 1.3%, дърва за отопление - с 1.2%, пелети - с 1.2%, продукти за лична хигиена - с 1.1%, готварски печки - с 0.9%, метан за ЛТС - с 0.8%, обувки - с 0.7%, гуми за автомобили и велосипеди - с 0.7%, цветарство - с 0.7%, резервни части за ЛТС - с 0.6%, автомобили - с 0.5%, и други.

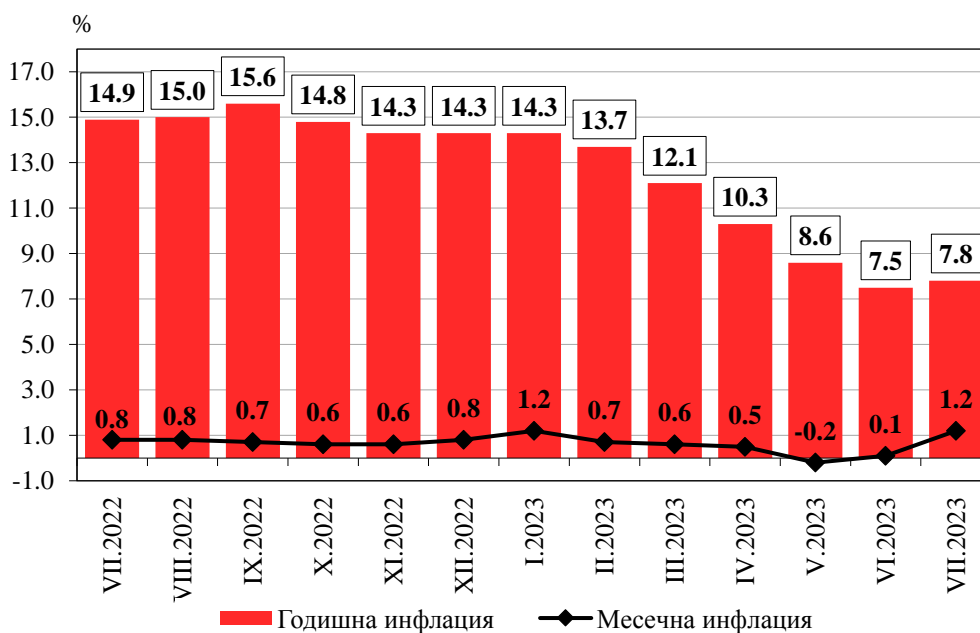
През юли 2023 г. е регистрирано увеличение на цените на лекарствените продукти с 0.9%. Цените на лекарските услуги остават на равнището от предходния месец, а цените на стоматологичните услуги са се увеличили с 0.4%.

Хармонизиран индекс на потребителските цени (ХИПЦ)

Според ХИПЦ през юли 2023 г. **месечната инфлация** е 1.2% спрямо предходния месец, а **годишната инфлация** за юли 2023 г. спрямо юли 2022 г. е 7.8%¹.

Инфлацията от началото на годината (юли 2023 г. спрямо декември 2022 г.) е 4.1%, а средногодишната инфлация за периода август 2022 - юли 2023 г. спрямо периода август 2021 - юли 2022 г. е 12.3%.

Фиг. 2. Инфлация, измерена чрез ХИПЦ, по месеци

¹ Според методологията за хармонизирания индекс на потребителските цени (ХИПЦ). За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 2 от Приложението.

Според ХИПЦ през юли 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите са се увеличили в следните потребителски групи:

- ресторанти и хотели - увеличение с 8.0%;
- развлечения и култура - увеличение с 3.1%;
- жилища, вода, електроенергия, газ и други горива - увеличение с 1.5%;
- здравеопазване - увеличение с 0.7%;
- транспорт - увеличение с 0.7%;
- жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома - увеличение с 0.5%;
- съобщения - увеличение с 0.4%;
- образование - увеличение с 0.2%;
- алкохолни напитки и тютюневи изделия - увеличение с 0.1%;
- разнообразни стоки и услуги - увеличение с 0.1%.

Според ХИПЦ през юли 2023 г. спрямо предходния месец цените на стоките и услугите в група „Облекло и обувки“ са се понижали с 1.4%.

Без промяна остават цените в група „Хранителни продукти и безалкохолни напитки“.

Индекс на цените за малката кошница (ИЦМК)

Според **индекса на цените за малката кошница** през юли 2023 г. е регистрирано увеличение с 0.5% на месечна база и увеличение с 3.2% от началото на годината (юли 2023 г. спрямо декември 2022 година)¹.

През юли 2023 г. цените на стоките и услугите от малката кошница за най-нискодоходните 20% от домакинствата са се променили спрямо предходния месец, както следва:

- услуги - увеличение с 3.3%;
- нехранителни стоки - намаление с 0.4%.

Без промяна остават цените в група „Хранителни продукти“.

¹ За повече информация виж „Методологични бележки“ на стр. 5 и 6 и табл. 3 от Приложението.

Методологични бележки

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. При изчисляването му за 2023 г. за тегла се използват данни за крайните парични потребителски разходи на домакинствата (КППРД) - вътрешна концепция за 2021 г., които са преразгледани и актуализирани, за да бъдат представителни за 2022 г., следвайки методологичните препоръки на Евростат относно конструирането на теглата на ХИПЦ в случай на големи промени на разходите на потребителите¹.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 г. беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година. Динамичните редове са преизчислени при новата базисна година и са публикувани на сайта на НСИ (www.nsi.bg).

Индексът на цените за малката кошница е измерител на средното относително изменение на цените на 100 социалнополезни и жизненонеобходими стоки и услуги. Теглата за изчисляване на този индекс представляват относителните дялове на паричните разходи на най-нискодоходните 20% от домакинствата. Източник на информацията за теглата е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. Този индекс в година t се изчислява с тегла от година $t - 1$.

Верижните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо предходния месец. Верижните индекси на потребителските цени са измерители на **месечната инфлация**.

12-месечните индекси на потребителските цени измерват изменението на цените през текущия месец спрямо същия месец на предходната година. 12-месечните индекси на потребителските цени са измерители на **годишната инфлация**.

¹ Guidance on the compilation of HICP weights in case of large changes in consumer expenditures, Eurostat, Directorate C, Macroeconomic statistics, 3.02.2020:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/10186/10693286/Guidance-on-the-compilation-of-HICP-weights-in-case-of-large-changes-in-consumer-expenditures.pdf>.

Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината измерват изменението на цените през текущия месец спрямо декември на предходната година. Индексите на потребителските цени с натрупване от началото на годината са измерители на **натрупаната инфлация от началото на годината**. През декември всяка година 12-месечният индекс и индексът с натрупване от началото на годината са равни.

Средногодишните индекси на потребителските цени измерват средното изменение на цените за дванадесетте месеца на текущата година спрямо средното изменение на цените за дванадесетте месеца на предходната година. Средногодишните индекси на потребителските цени са измерители на **средногодишната инфлация**.

Статистическа област: Инфлация и индекси на потребителските цени:

[Инфлация и индекси на потребителските цени | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

ИС ИНФОСТАТ: Потребителски цени:

https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=68

Метаданни и методология:

[Индекси на потребителските цени \(ИПЦ\) | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Калкулатори на инфлацията:

[Калкулатори на инфлацията | Национален статистически институт \(nsi.bg\)](#)

Приложение

Таблица 1

Индекси на потребителските цени за юли 2023 година

(Проценти)

Потребителски групи	Тегла	ВП.2023		
		юни 2023 = 100	декември 2022 = 100	юли 2022 = 100
00 Общ ИПЦ	100.000	100.9	103.3	108.5
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	31.198	100.1	104.5	113.5
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	4.615	100.2	105.0	106.8
03 Облекло и обувки	3.996	98.6	100.7	106.6
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	17.219	101.8	99.6	106.2
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	5.381	100.5	104.2	108.5
06 Здравеопазване	8.120	100.7	105.9	113.3
07 Транспорт	9.544	100.5	98.6	88.2
08 Съобщения	5.107	100.4	103.6	105.4
09 Развлечения и култура	5.069	107.5	103.7	114.6
10 Образование	0.330	100.2	102.8	110.4
11 Ресторанти и хотели	4.764	102.9	109.4	113.9
12 Разнообразни стоки и услуги	4.656	99.9	107.1	114.0
Хранителни стоки	32.435	100.1	104.5	113.5
Нехранителни стоки	36.889	99.9	101.1	103.8
Обществено хранене	4.284	100.5	106.4	113.1
Услуги	26.393	103.6	104.5	108.0

Таблица 2

Хармонизирани индекси на потребителските цени за юли 2023 година

Потребителски групи	Тегла	VII.2023			
		2015 = 100	юни 2023 = 100	декември 2022 = 100	юли 2022 = 100
	‰	%			
00 Общ ХИПЦ	1000.000	134.99	101.2	104.1	107.8
01 Хранителни продукти и безалкохолни напитки	238.994	165.71	100.0	104.9	113.6
02 Алкохолни напитки и тютюневи изделия	51.169	123.39	100.1	105.0	107.1
03 Облекло и обувки	35.637	107.72	98.6	100.6	106.9
04 Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	115.668	146.75	101.5	100.8	105.8
05 Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	61.905	124.85	100.5	103.6	107.5
06 Здравеопазване	83.555	121.50	100.7	105.8	113.2
07 Транспорт	134.623	116.68	100.7	99.6	92.0
08 Съобщения	50.200	94.84	100.4	103.6	105.4
09 Развлечения и култура	79.503	122.69	103.1	102.9	109.1
10 Образование	17.724	142.45	100.2	102.2	109.4
11 Ресторанти и хотели	71.010	168.66	108.0	115.6	116.3
12 Разнообразни стоки и услуги	60.012	137.11	100.1	105.6	112.1

Таблица 3

**Верижни индекси на цените за малката кошница
от 100 социалнополезни и жизненонеобходими
стоки и услуги на най-нискодоходните 20% от
домакинствата за юли 2023 година**

Потребителски групи	Тегла	(Проценти)
		VI.2023 юни 2023 = 100
Общ ИЦМК	100.000	100.5
Хранителни продукти и безалкохолни напитки	49.304	100.0
Облекло и обувки	4.182	99.5
Жилища, вода, електроенергия, газ и други горива	26.367	102.0
Жилищно обзавеждане, стоки и услуги за домакинството и за обичайното поддържане на дома	2.488	100.5
Здравеопазване	11.196	101.0
Транспорт	1.158	100.3
Съобщения	0.089	100.0
Развлечения и култура	0.551	100.4
Разнообразни стоки и услуги	4.665	98.2
Хранителни стоки	49.304	100.0
Нехранителни стоки	30.412	99.6
Услуги	20.284	103.3